

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
DIŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ

Döküman Kodu	: S.IY.PR.01
Yayın Tarihi	: 23.11.2023
Revizyon No	: 00
Revizyon Tarihi	:
Sayfa No	: 1/4

AKILCI ANTİBİYOTİK KULLANIMI ANTİBİYOTİK PROFİLAKSİ PROSEDÜRÜ

1. AMAÇ :

Antibiyotik profilaksisi, erken postoperatif dönemde cerrahi alanda meydana gelebilecek enfeksiyonu önlemek amacıyla yapılır. Böylece antibiyotiklerin gereksiz ve uygunsuz kullanımını önleyerek, antibiyotiklere direnç gelişimini önlemek amaçlanır.

2. KAPSAM :

Kurumda çalışan tüm hekimleri ve hemşireleri kapsar.

3. KISALTMALAR :

EE : Enfektif Endokardit

ASD : Atrial Septal Defect

VSD : Ventriküler Septal Defect

DA : Duktus Arteriozus

IM : İntramüsküler

IV : İntravenöz

4. TANIMLAR :

5. SORUMLULAR :

1. Hekimler :

- Hastaya doğru tanının konulmasından,
- Tedavi amaçlarının belirlenmesinden,
- Değişik seçenekler içerisinde etkinliği kanıtlanmış güvenilir tedavinin seçilmesinden,
- Uygun bir reçete yazılmasından,
- Hastaya açık bilgiler ve talimatlar vererek tedaviye başlanmasından,
- Tedavinin sonuçlarının izlenmesi ve değerlendirilmesinden,
- Hastaya tanısı dışında ilaç uygulaması yapılacaksa nedeninin açıklanmasından sorumludur.

2. Hemşireler :

- Hekim tarafından verilen ilaç tedavilerinin uygulanmasından
- İlaç kullanımı konusunda hastaların yatış süresince bilgilendirilmesinden,
- Hastanın tedaviye uyumunu arttırmak için ilaç tedavisini hastanın durumuna göre değiştirmekten (hap, iv veya im gibi),
- Hasta ile yakınına ilaç ve kullanımı hakkında yeterli ve anlaşılır bilgi vermekten,
- Hasta yakınının da ilaç kullanımını denetlemesini sağlamaktan,
- Hastaların yatarak tedavisinde hastaya uygulanacak ilaç tedavisi hakkında bilgi vermekten,
- Tedavinin etkinliği takip edilir, duruma göre doz artırımı veya tedavinin sonlandırılması hakkında doktorla iletişim halinde olmaktan,
- Hastanın kullandığı diğer ilaçlar ve alışkanlıkları sorgulamaktan sorumludur.

6. FAALİYET AKIŞI :

6.1. Akılcı İlaç Kullanımı :

İlaç, insanları hastalıklardan korumak, tedavi etmek, teşhis koymak, bir fizyolojik fonksiyonu düzeltmek veya insan yararına değiştirmek amacıyla kullanılan, genellikle bir veya kombinasyon halinde doğal ve sentetik

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN
BİRİM KALİTE SORUMLUSU	KALİTE YÖNETİM DİREKTÖRÜ	DEKAN

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
DIŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ

Döküman Kodu	: S.IY.PR.01
Yayın Tarihi	: 23.11.2023
Revizyon No	: 00
Revizyon Tarihi	:
Sayfa No	: 2/4

AKILCI ANTİBİYOTİK KULLANIMI ANTİBİYOTİK PROFİLAKSİ PROSEDÜRÜ

kaynaklı maddelerden formüle edilmiş etkin maddeler içeren, uygulanacağı doza göre hazırlanmış üründür. Fakat ilaçların uygulanmasında tanı, ilaç seçimi, doz, farmasötik form, uygulama yolu, uygulama zamanı gibi ilacı ilgilen-diren süreçlerde gerçekleştirilecek her bir hatanın insan hayatına mal olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Akılcı İlaç Kullanımı, bir hastalığın önlenmesi, kontrol altına alınması veya tedavi edilmesi için bir ilacın kullanılmadan önce mutlaka 5 yönden doğru olduğundan emin olmaktır.

- » Doğru ilaç, doğru kişi için, doğru miktarda, doğru zamanda, doğru şekilde (oral, im, iv gibi)

Akılcı İlaç Kullanımı ilkeleri

* ETKİLİLİK * GÜVENLİLİK * UYGUNLUK * MALİYET

6.2. Antibiyotik Profilaksisi :

Cerrahide antibiyotik profilaksisinin temel amacı kandaki antibiyotik konsantrasyonunun yüksek tutulması, bu sayede bakteriyel profilerasyonu ve cerrahi yaradan bakterilerin yayılmasını önleyerek bunun yanında cerra-hi yarada enfeksiyon riskini azaltmaktır. İmmün sistemi çeşitli nedenlerle zayıflamış olan hasta gruplarında, kalp kapak protezi ve hemodiyaliz için arteriovenöz şant taşıyan hastalar profilaktik antibiyotik kullanımı önem taşımaktadır. Genel bir kural olarak enfeksiyon riskinin olduğu her durum için profilaksi endikedir. Bu hastalığın karakterine ya da operasyon tipine bağlı olarak değişebilmektedir. Ancak mümkün olan en kısa sürede ve en düşük dozda anti-biyotik kullanımının sonlandırılması gerekmektedir. Son yıllarda birçok bakteri türünün antibiyotiklere karşı direnç geliştirdiği saptanmış olup, dünyadaki genel görüş uygunsuz antibiyotik kullanımını azaltmaya yöneltmiştir.

İdeal antibiyotik kullanımı için; doğru tanı sonrası doğru antibiyotik; en uygun yoldan, etkin dozda, op-timum aralıklarla, uygun süreyle verilmelidir. Doğru antibiyotik kullanımı için, mikrobiyolojik olarak kanıtlanmış bakteriyel bir enfeksiyonun varlığı mutlaka sorgulanmalıdır. Tanı açısından gerekli değerlendirme yapılmadan ve enfeksiyon olmaksızın antibiyotik kullanılması, seçilen antibiyotiğin yanlış olması, antibiyotik dozunun yetersiz veya aşırı olması, doz aralıklarının uygunsuz olması durumlarında antibiyotikler uygun kullanılmamış olur. Etkinliği bilin-en bir antibiyotik yerine maliyeti daha yüksek ve yeni olan bir antibiyotiğin seçilmesi, gerekli olmadığı halde aynı anda birden fazla antibiyotiğin kullanılması, kültür sonucuna uygun olmayan antibiyotik kullanımı da antibiyotiğin uygunsuz kullanıldığı anlamına gelir.

Hatalı antibiyotik kullanımı aşağıdakilerden herhangi biri olabilir :

- 1- Gereksiz yere antibiyotik reçete edildiğinde,
- 2- Geniş spektrumlu antibiyotikler çok yaygın kullanıldığında veya dar spektrumlu antibiyotikler yanlış kul-lanıldığında,
- 3- Antibiyotik dozu o hasta için uygun olan dozdan yüksek veya düşük olduğunda,
- 4- Antibiyotik tedavisinin süresi çok uzun veya çok kısa olduğunda,
- 5- Antibiyotik tedavisi mikrobiyolojik kültür sonuçlarına göre gerektiğinde değiştirilmediğinde,
- 6- Endikasyonu olmadığı halde, aynı anda ikiden fazla antibiyotik kullanıldığında,
- 7- Gereksiz ve/veya uzun süreli cerrahi profilaksi uygulandığında,

6.3. Enfektif Endokardit Riski En Yüksek Olan Ve Yüksek Riskli Girişimlerde Profilaksi Tavsiye Edilen Kalple İlgili Durumlar

Tavsiye : Profilaksi

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN
BİRİM KALİTE SORUMLUSU	KALİTE YÖNETİM DİREKTÖRÜ	DEKAN

AKILCI ANTİBİYOTİK KULLANIMI ANTİBİYOTİK PROFİLAKSİ PROSEDÜRÜ

Antibiyotik profilaksisi yalnızca EE riski en yüksek olan hastalarda düşünülmelidir.

1. Protez kapak bulunan ya da kalp kapağı onarımında protez materyali kullanılmış hastalar,
2. Daha önce Enfektif Endokardit (EE) geçirmiş hastalar,
3. Doğumsal kalp hastalığı olanlar,

- a. Cerrahi onarım uygulanmamış ya da rezidüel defectler, palyatif şantlar ya da kanallar siyanotik doğumsal kalp hastalığı,
- b. Protez materyali kullanılarak cerrahi girişimle ya da perkütan teknikle tam cerrahi onarım uygulanmış doğumsal kalp hastalığı bulunanlarda girişiminden sonra 6 aya kadar,
- c. Kardiyak cerrahi ya da perkütan teknikle protez materyali ya da cihaz yerleştirilen alanda rezidüel defec-tin sürmesi durumunda,

Diğer valvüler ya da doğumsal kalp hastalıklarında, artık antibiyotik profilaksisi tavsiye edilmemektedir.

6.4. İhmal Edilebilir Risk Kategorisi : (Genel popülasyonla aynı risk) Profilaksi önerilmeyen durumlar.

- » İzole edilmiş secundum atrial septal defekt
- » Cerrahi olarak tamir edilmiş: Atrial Septal Defect (ASD), Ventriküler Septal Defect (VSD) veya Duktus Arteriozuz (DA) (6 aydan daha uzun süre gelmiş olan)
- » Geçirilmiş koroner by-pass graft operasyonu, kapak yetersizliği olmayan mitral kapak prolapsusunu
- » Fiziyojik fonksiyonel veya masum kalp üfürümleri, kapak disfonksiyonsuz geçirilmiş Kawasaki Sendromu, kapak disfonksiyonsuz geçirilmiş ateşli romatizma, kalp pili ve implante edilmiş defibrilatörler

6.5. Enfektif endokardit vakalarında profilaksi :

6.6. Profilaksi önerilen dental işlemler :

- » İntraoral sert ve yumuşak dokulardan ciddi kanamaya neden olacak cerrahi işlemler
- » Periodontal ve Endodontik tedaviler, intraligamenter anestezi, avulse dişlerin reimplantasyonu
- » Dental implant uygulaması, subgingival strip yerleştirilmesi, ortodontik bant yerleştirilmesi
- » Profilaktik olarak dişlerin ve implantların temizliği sırasında beklenmeyen bir kanama ile karşılaşılması, diş çekimi, protetik olarak subgingival diş kesiminde, enfekte dişlerde ve diş etinin altına uzanan çürüklerde, genel olarak diş ve diş etine müdahale sırasında kanama beklenen bütün durumlar,

6.7. Profilaksi önerilmeyen dental işlemler :

- » Restoratif dental öneriler, lokal anestezi uygulaması (intraligamenter dışında), kanal içi post ve rubber-dam uygulaması, sütürlerin alınması, hareketli ortodontik ve prostetik apareylerin yerleştirilmesi, ortodontik apa-rey ve braketlerin yerleştirilmesi, ölçü alınması, tropikal florür uygulaması, oral radyografların alınması, süt dişlerinin dökülmesi, minimal invazif restoratif girişimlerde

6.8. Standart genel profilaksi rejimi (penisilin alerjisi yok ve oral ilaç alabiliyorsa) :

Ajan : Amoksisilin, **Doz :** Yetişkin 2g; çocuk 50mg/kg, **Süre :** İşlemden bir saat önce

6.9. Oral ilaç alınamıyorsa profilaksi rejimi :

Ajan : Ampisilin, **Doz :** Yetişkin 2g IV; çocuk 50mg/kg IV, **Süre :** İşlemden 30 dakika önce

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN
BİRİM KALİTE SORUMLUSU	KALİTE YÖNETİM DİREKTÖRÜ	DEKAN

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
DIŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ

Döküman Kodu : S.IY.PR.01
Yayın Tarihi : 23.11.2023
Revizyon No : 00
Revizyon Tarihi :
Sayfa No : 4/4

AKILCI ANTİBİYOTİK KULLANIMI ANTİBİYOTİK PROFİLAKSİ PROSEDÜRÜ

6.10. Penisilin alerjisi var ve oral ilaç alabiliyorsa profilaksi rejimi 1 :

Ajan : Klindamisin, **Doz :** Yetişkin 600 mg; çocuk 20mg/kg, **Süre :** İşlemden 1 saat önce

6.11. Penisilin alerjisi var ve oral ilaç alamıyorsa profilaksi rejimi 2 :

Ajan : Klindamisin, **Doz :** Yetişkin 600 mg IV; çocuk 20mg/kg IV, **Süre :** İşlemden 30 dakika önce

DURUM	ANTİBİYOTİK	ÖNERİLEN UYGULAMA*
Standart genel profilaksi (tek doz)	Amoksisilin	Erişkin : İşlemden 1 saat önce ağızdan 2 g Çocuk : İşlemden 1 saat önce ağızdan 50 mg/kg
Ağızdan ilaç alamayan hasta (tek doz)	Ampisilin	Erişkin: İşlemden 30 dakika önce IV 2 g Çocuk: İşlemden 30 dakika önce IV 50 mg/kg
	Sefaleksın	Erişkin: İşlemden 30 dakika önce IV 2 g Çocuk: İşlemden 30 dakika önce IV 50 mg/kg
	Sefazolin,Seftriakson	Erişkin: İşlemden 30 dakika önce IV 1 g Çocuk: İşlemden 30 dakika önce IV 50 mg/kg
Penisilline allerjik hasta (tek doz)	Klindamisin	Erişkin: İşlemden 1 saat önce ağızdan 600 mg Çocuk: İşlemden 1 saat önce ağızdan 20 mg/kg
Penisilline allerjik ve ağızdan ilaç alamayan hasta (tek doz)	Klindamisin	Erişkin: İşlemden 30 dakika önce IV 600 mg Çocuk: İşlemden 30 dakika önce IV 20mg/kg

* Total çocuk dozu erişkin dozunu aşmamalıdır.

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN
BİRİM KALİTE SORUMLUSU	KALİTE YÖNETİM DİREKTÖRÜ	DEKAN